

Ajánlás

a Tata múltjában kiemelkedő jelentőségű

LOVASÉLET, LOVAS HAGYOMÁNY

települési értéktárba való felvételére

Tata múltjában, az országos jelenségekkel párhuzamosan jelenik meg a 19. században a lósport. Az Esterházy család élen járt a korszak lovaséletében, akár úrlovasként, akár istállótulajdonosként a lóversenyek zöld színpadán, akár a híres falkavadászatok révén. Ez a tevékenység tette Tatát a 19. század utolsó évtizedeiben ismertté Monarchia-szerte, és hozta el a virágzást a város fejlődésében, életében is. A lovas tradíció egészen az 1990-es évekig tartott, a dióspusztai ménes, valamint a Svájcban működő turisztikai lovarda vitte tovább a hagyományt. Jelenleg nincs a korábbihoz hasonló, nagyszabású lovasélet a városban, de Tata múltjának régi és újabb kutatói mind megegyeznek abban, hogy a város történeti karakterének egyik vonása éppen a tatai gyepre települt, nevezetes, sikeres lósport lehetett.

A tatai lósport történetében a legfényesebb fejezet 1885-ben kezdődött, amikor Tata ura galántai és fraknoi gróf Esterházy Miklós József (1839-1897) volt. Édesapja örökségét folytatva építette ki a kor szellemében a korábban jól bevezetett tatai birtokot, s egyben az uralkodó szolgálatában folytatta a családi tradíciót. Nagyszerű lovas volt, emellett a királyi és királynői falkavadászatok vezetője, falkanagya. Magyarországi birtokainak központját, Tatát a Monarchia egyik legfontosabb lovas központjává alakította. A lovaspályák kiépítésével párhuzamosan létesült a tréningtelep, amely végül is átformálta Tata (elsősorban a tóvárosi rész) karakterét, hiszen a lovak és trénerek jelenléte, valamint az istálló épülése mellett az ezeket kiszolgáló iparok (szíjgyártók, kovácsok) is megjelentek. Joggal nevezték Tatát ekkor „magyar Newmarketnek”. Angol trénerok települtek le itt, egész kis kolóniát alkotva. Az első világháború ugyan az itteni tréningtelep végét jelentette, de a lovak története tovább folytatódott, hiszen ismert tény, hogy a Ben Hur c. produkció némafilm változatában is a tatai gróf lovait láthatta a közönség.

Hecker Walter, Hesp József, Száraz György, Tuli Andrea, Marton Melinda publikációi nyomán pontosan körvonalazható az a különleges lovas kultúra, amely Tatát egyedivé, kimagasló jelentőségűvé tette, a magyar kulturális örökség, a magas szintű magyar lovas hagyomány fontos, integráns részeként.

Nieselberger Róbert törekvését, amely a tatai lovas múlt emlékének megőrzésére irányul, szívből támogatom, és javasolom a lovashagyományt, mint szellemi örökséget felvenni az értéktár értékei közé.

Tata, 2021. október 6.

Kövesdi Mónika

művészettörténész, muzeológus